

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 30.04.1965, sp. zn. 4 Cz 44/65, ECLI:CZ:NS:1965:4.CZ.44.1965.1

Číslo: 41/1965

Právní věta: V řízení, zahájeném k návrhu jednoho z rodičů, který se domáhá snížení výživného vzhledem ke změně poměrů, je soud povinen zabývat se, vzhledem k okolnostem konkrétního případu, i tím, zda nenastala změna poměrů odůvodňující novou úpravu pokud jde o výchovu nezletilého. Základem pro nové určení výživného otce, který je ve výkonu trestu, je celkový příjem, kterého otec dosahuje.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 30.04.1965

Spisová značka: 4 Cz 44/65

Číslo rozhodnutí: 41

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Výchova dítěte, Výživné dítěte

Předpisy: 94/1963 Sb. § 28

§ 120

§ 132

§ 152

§ 50 99/1963 Sb. § 6

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbirkový text rozhodnutí:

Č. 41/1965 sb. rozh.

V řízení, zahájeném k návrhu jednoho z rodičů, který se domáhá snížení výživného vzhledem ke změně poměrů, je soud povinen zabývat se, vzhledem k okolnostem konkrétního případu, i tím, zda nenastala změna poměrů odůvodňující novou úpravu pokud jde o výchovu nezletilého. Základem pro nové určení výživného otce, který je ve výkonu trestu, je celkový příjem, kterého otec dosahuje.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 1965, [4 Cz 44/65.](#))

Obvodní soud pro Prahu 3 rozvedl manželství L. K. a I. K., z kterého pocházel nezl. L. K., nar. 11. 11. 1965; současně byly upraveny i práva a povinnosti rodičů k tomuto nezletilci tak, že byl svěřen do výchovy matky, nad jeho výchovu byl vysloven ochranný dohled a otci byla od právní moci rozhodnutí určena vyživovací povinnosti v částce 400,- Kčs měsíčně. V odůvodnění svého rozhodnutí, pokud jde

o výchovu a výživu nezletilce, soud uvedl, že jsou v zásadě dány podmínky pro výchovu nezletilce u matky, i když je na místě, vzhledem k pracovnímu zaneprázdnění matky a vzhledem k špatnému prospěchu nezletilce ve škole, vyslovit ochranný dohled. Při určení výše vyživovací povinnosti, vycházel soud z čistého příjmu otce ve výši 1400,- Kčs až 1500,- Kčs měsíčně, z příjmu matky kolem 1000,- Kčs a z toho, že matka má ještě vyživovací povinnost k 15leté dceři z prvního manželství.

Z podnětu otce, který dne 12. 10. 1963 nastoupil výkon trestu odnětí svobody, odnětí svobody, přezkoumával soud výši jeho vyživovací povinnosti. V průběhu řízení však zjistil, že nezletilec se již od prosince 1963 nachází ve výchově rodičů ze strany otce J. a A. K. v Č. B., kam matka sama o své vůli umístila. Bez ohledu na tuto skutečnost, rozhodl obvodní soud pouze, že „návrh otce na snížení vyživovací povinnosti k nezletilci zamítl“.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona, podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozsudkem obvodního soudu pro Prahu 3, ze dne 3. 7. 1964, byl porušen zákon, a tento rozsudek zrušil.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 50 odst. 2 zák. o rod. se zřetelem k ustanovení § 28 téhož zákona může soud změnit i bez návrh rozhodnutí nebo dohodu rodičů o výkonu jejich rodičovských práv a povinností, změní-li se poměry. Je proto povinností soudu, aby ve všech případech, kdy má znovu rozhodnout o uvedených otázkách, týkajících se nezletilce, velmi bedlivě a odpovědně posoudil, zda jsou dány takové okolnosti, které jsou podkladem pro změnu původního rozhodnutí. Takovou okolností bude jistě změna v potřebách nezletilce, nastalá věkem, zdravotním stavem, nebo jiným podobnými okolnostmi, změna v rodinných poměrech nebo rodičů, zejména pak i změna v jejich hospodářském postavení, ve vzdělávacích schopnostech, majetkových poměrech apod. Rovněž musí být považována za změnu i taková okolnost, jako je umístění nezletilce v jiném výchovném prostředí, než bylo určeno původním rozhodnutím, určité nepříznivé jevy ve výchově nezletilce, neschopnost rodičů zajistit dítěti potřebné výchovné prostředí apod.

Obvodní soud podle uvedených zákonných ustanovení v daném případě nepostupoval. Ve svém rozhodnutí rozhodl pouze o návrhu, resp. podnětu, otce na snížení výživného, aniž se vůbec zabýval návrhem prarodičů, manželů K., na svěřeni nezletilce do jejich výchovy. I bez takového návrhu bylo však povinností přihlídnout k závažné okolnosti, která byla i z výsledku prarodičů, matky i z celkového vyšetření zjištěna, že totiž nezletilec se již od prosince 1963 nachází ve výchově prarodičů, že matka jej občas navštěvuje, že však na jeho výživu po určitou dobu nepřispívala. Není pak možno vůbec ničím vysvětlit závěr soudu, vyslovený v odůvodnění rozhodnutí, že „matka je nyní v péči o dítě naprosto osamocena ...“. Tento závěr soudu je v jasném rozporu se zjištěními, obsaženými ve spise. Na základě provedených zjištění měl se tedy soud zabývat především poměry ve výchově nezletilce, přičemž i stanovisko otce k další výchově nezletilce u jeho rodičů bylo též třeba pro úplnost znát. Kdyby totiž soud na základě provedených zjištění rozhodl o výchově nezletilce odlišně od poslední úpravy (dosavadní zjištění tomuto závěru nasvědčovala), mělo by takové rozhodnutí zásadní vliv na posouzení, jakou měrou má ten či onen z rodičů přispívat prarodičům na zajištění výživy nezletilce. Za tohoto stavu nerozhodl soud o celém předmětu řízení a jeho rozhodnutí je tedy nutno považovat za neúplné.

Obvodní soud nejen že nevyvodil důsledky ze zjištění, týkajících se výchovy nezletilce, ale neprovedl ani náležitá skutková zjištění, pokud jde o výrok o výživném. Vůbec nezkoumal, pro jaký trestný čin se otec nachází ve výkonu trestu a zda nastoupil dlouhodobý trest svobody, ačkoliv tato zjištění by mohla též ovlivnit výsledek řízení. Konečně opomněl soud přihlídnout k tomu, že od 1. dubna 1964 platí vyhl. min. spravedlnosti číslo 100/1963 Sb., která sice byla vydána pro účely výkonu rozhodnutí srážkami z pracovní odměny osob, která jsou ve výroku trestu odnětí svobody nebo ve vazbě a

chovanců v domovech mládeže, ale která stanovila zásadu, z níž je třeba vycházet i v řízení o určení výživného, že totiž při výkonu rozhodnutí se vychází z pracovní odměny povinné osoby a že náklady výkonu trestu, případně náklady vazby se uspokojí až po srážkách na běžné výživné pro nezletilé děti. V tomto řízení to pak znamená, že základem pro nové určení výživného otci vůči nezletilci je celkový příjem, který otec ve výkonu trestu dosahuje (§ 96 odst. 1 zák. o rod.).

Současně je nutno konstatovat, že obvodní soud se dopustil chyby při zjišťování průměrného čistého platu matky nezletilce, neboť z potvrzení jejího zaměstnavatele vyplývá, že její průměrný čistý příjem činí 1310,50 Kčs měsíčně, nikoli 1100,- Kčs, jak uvedl soud v odůvodnění rozhodnutí.

Podstatná neúplnost řízení vedla tedy k rozhodnutí, které neodpovídá zákonu a které také nezajišťuje spravedlivou ochranu práv a oprávněných zájmů všech účastníků soudního řízení. Obvodní soud porušil tak svým rozhodnutím zákon v ustanoveních § § 6, 120, 132, 152 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s ustanoveními § § 50 a 28 zák. o rod.